

①

अत्रिगमपरब्रह्मणमहाहृणुमंतप्रयानकाळी॥ संचरताननमंडळी॥ मणहोतेहृदयेकमळी॥ त्याप्रति
 बोलताजाला॥१॥ म्हणेआरेमाझीयामना॥ उंदिशेनाथागुणसंपन्ना॥ मजसरिसेनयावेवीसेना॥
 परिसविज्ञापणामाशि॥२॥ दिर्यवेसनिपडलालक्षमणु॥ मिसिधुजारनज्योषधीजानु॥ तुमजसरि
 सेअसनासिनु॥ अस्यंतपावसी॥३॥ तुहणसिमासाबहवेग॥ हाप्रसूतअसोदेप्रसंग॥ तुझेनिसमा
 गमेमार्गु॥ मजकूमिलानववे॥४॥ मार्गितुसरिसाअससी॥ जेजेदेखणेघडेचसुईदियासी॥ तेथेते
 थेप्रवेशोनिगुंतसी॥ पदिनिभ्रमरुषेसा॥५॥ सर्वथाईंदियावेनिद्वारे॥ तुगुंतेसिनिजगुणविकारे॥
 तेथेवेसनेबळाकारे॥ पुढेठाकुनियेतिल॥६॥ निविकारसंगे॥ इंडावेवपुसीपडलीजगे॥
 वीरंचिसीवेसनयेउलेउगे॥ गीरजेवेविवाहे॥७॥ मनासिउठीलाविकारु॥ तेन्तिहीभुललास्येक
 चंद्रासिलागलाकळं कथोरु॥ गुरुनल्पकाच॥८॥ सिध्दविश्वामित्राऐसे॥ मनाव्यासंकल्यासरि
 से॥९॥ उर्वसियाकेलेपिसे॥ कितेककाळवरि॥१०॥ असोएसियाअनुवादा॥ करिनालागेदिर्यनिंदा॥
 ह्मणोनिरमनासर्वदा॥ सैकल्पविकल्पकरिसी॥११॥ मनातुसर्वसारबंधनाचेमूळ॥ मनातुमुक्तिचे
 द्वारकेवळ॥ मनातुंपरब्रह्मनिर्मळ॥ मनातुप्रपंचअवद्या॥१२॥ मनातुसर्वरासगुण॥ मनातुसुन्य
 धेनिर्गुण॥ मनातुसर्वाधिपरिपुर्ण॥ मनातुपीपास्याकांतु॥१३॥ मनातुविस्याचेजाळय॥ मनातुअमृता

28

वउवाग्नीतपउलास्फुल्लिगअनु॥ किजव्वरासितलवणपरिमानु॥ नानादुग्धानामध्येअनुकृतु॥ सेपि
 हुणिआला॥ २६॥ असेहणुमंतावेनेसम३॥ मननिमालेश्रिरामावापा३॥ सगतावनाकेलिहर३॥ मनोवेगी
 निसीद्विची॥ ७॥ सिद्धिअष्टमासुखाअसती॥ मध्यमाराहाकोलिजेनी॥ सुद्रापाववारानिती॥ गंधातं
 रिपेहो॥ २७॥ सर्वसाधकासाधनिनेमे॥ मुख्यअष्टमासाचिनामे॥ कोलिलेअसेअनुक्रमे॥ तेपरियेसाजी॥ २८॥
 पहिलीयेसिद्धीचेनामअनिमा॥ दुसरिचेनामहिमा॥ तीसरेसिद्धीचेअपिमा॥ चतुर्थिचेप्राप्तिअसे॥ २९॥
 प्रकाशनामपंचमिचे॥ इच्छितास्यस्येजाणासाचे॥ सविताहेहोसप्तमिचे॥ अष्टमीतेसर्वकाम्यका॥ ३०॥
 ऐसिअष्टमासिद्धीचीनामावकी॥ यादुधरायावसतकावी॥ जेस्याककासुर्याच्यामंडळी॥ निरंतर
 असति॥ ३१॥ केवळरुद्रअवताउसाअष्टमाश्री॥ नकळमनोरथातेरेती॥ साहणुमंतातेवस्यअसती॥
 हाकेवळरुद्रअवताउ॥ ३२॥ मध्यमाराहासादि॥ तिसिद्धी॥ तेहणुमंताते॥ गविलीकुद्धी॥ तेमनोवेगीनीचे
 निसिराब्धी॥ पावताजाला॥ ३३॥ सहजकपितोसहजवळे॥ सिधसिद्धीनेसीधकाळे॥ बहुवसकमि
 लिजैसिरविमंडळे॥ अपारनत्तमार्ग॥ ३४॥ वाटकसमुद्रातेळंपिले॥ याद्विगुणेपुमंडळकमिले॥
 पुढेसिनार्नवासिदेखिले॥ असंताअकैसे॥ ३५॥ अंतरेतठाकिहुनितगक॥ योजणेअक्षद्वयआपि
 त्रिणिदशक॥ इतुकैगणणेचेकौतुक॥ पुगोळिकेकोलिलेपै॥ ३६॥ यासिराब्धीचेरक्षणपारि॥ विज्ञा

3

च असेवं द्वागिरि ॥ द्रोणाचलुसी मासे जा रि ॥ स्वर्गोपमुसाजिरा ॥ ३५ ॥ हनुमंतुयल ओषधिकारणे ॥
 क्षणउनिप्रथमविशवणे ॥ कावनेमिपाठविलानेणे ॥ अतुर्वमायानिर्मिली ॥ ३५ ॥ असंनजपुर्वतो
 चंद्राचलु ॥ चंद्राएसासुसितकु ॥ सुंदरमनोहरधवलु ॥ क्वेवासगिरिरेसा ॥ ४० ॥ साचंद्राचलुसि
 नवचेवर्णिले ॥ कादेचडाचेनपप्रगटले ॥ किस्मिसागराचेयडाउगवले ॥ पर्वततुपपैहो ॥ ४१ ॥ किते
 पृथ्वीचेकरिचेकमळ ॥ कितेचिराटदक्षाचेगवितफळ ॥ नानावल्लिकलेचेमंडळ ॥ माहारमणीये
 गोठलियासुधारसाचागोलु ॥ किब्रह्माउदेवनेचाकालु ॥ नानाआश्रितजीवधर्माचाविशालु ॥
 पर्वततुपपैतो ॥ ४२ ॥ असोसाचंद्राचेठाप्रस्यभयो ॥ दक्षुणनागुबहुनिवीउदमी ॥ तेथेतोरा
 ससकावनेमी ॥ कापव्यवृद्धीहीला ॥ ४३ ॥ नेतलातुनिजावेडा ॥ रिसेजैसापुण्यपुरुषा ॥ बहुशिष्य
 वेष्टितयोशु ॥ वेदशास्त्राचाकरिती ॥ ४४ ॥ आश्रमतेअतिरमनिये ॥ जैसेस्वगिविजाळये ॥ चापि
 कुपिचेपुण्यतोय ॥ सुखमर्यादाउचंचळले ॥ ४५ ॥ दिव्यवलीदिव्यदम ॥ वाठिनलेभेदितयोम ॥ फळिपु
 ष्पित्तमोत्तम ॥ लवोनिजालेअसती ॥ ४६ ॥ बहुकउतुबसीवने ॥ निर्मळकैलिसमार्जने ॥ अप्पा
 गतांकारणेउदकअने ॥ सिद्धकरुनिठेविली ॥ ४७ ॥ अपुर्वजाश्रमाचिरचना ॥ होमशाळापठशाळागहन
 सादृष्यचोत्ररथरचना ॥ विस्तिषामनोहरा ॥ ४८ ॥ जामिपिपनीकाआसमीधा ॥ दभजुडियादशाविधा ॥

१६५
 विदिकुंउपासि ॥ १६५
 विदिकुंउपासि ॥ १६५
 विदिकुंउपासि ॥ १६५

308

ऐसा कावनेमिनिशाचरु ॥ कपटकरुणिराहिला मात्र करु ॥ जैसा विप्रवेक्षित करु ॥ मार्गिख्यायेमि
 राहिला ॥ ५१ ॥ किव गुवैसलागंगातिनी ॥ ध्यानसुयो गियावेपरी ॥ तो अकस्मानमठते उदरी ॥ पाली
 तुंचपुष्टिधरुनिया ॥ ५२ ॥ ऐसा राक्षसधरुनियाक्षमा ॥ वज्रचितपापक्रम ॥ जैसलाअसेतवलाश्रमा ॥
 समिपहणुमंतुजाला ॥ ५३ ॥ जैसारछतपोनिधीस्वर्गप्रती ॥ जातामार्गिलागेयेमावती ॥ तैसाका
 वनेमिवाजाश्रमुमानुती ॥ पावलाद्रोणावकाजाता ॥ ५४ ॥ कीपरवसुवेकरितासाधन ॥ आउवेरा
 हेयेखादेविघ्न ॥ नानावेराग्यमुकेउगवतावज्ञान ॥ पाल ॥ पुढेवका ॥ ५५ ॥ हणुमंतुमनोवेगेजाता ॥
 मुनिआश्रमासिजालादेखता ॥ अतुर्वसुराटलविता ॥ जटस्तपाहोलागल्या ॥ ५६ ॥ हणुमंतुसाआ
 श्रमुमनोहनु ॥ अतिरमनियेसंपतिसागका ॥ सुनाउयमहामेनु ॥ उपुनिममासिवोवाळिले ॥
 कैसिरचनाअतुर्व ॥ स्वर्गोपमप्रकारसर्व ॥ कुरु ॥ पाउषिवपुन्यवेनव ॥ वास्तव्यसुरवेकरि ॥ ५७ ॥
 सातेथेविवारिअंतःकृणि ॥ आलाहणुमंतु ॥ निमीष्यार्चनरस्तत्रुशाक्रानु ॥ तवमुनिबोनाविला
 अकस्मानु ॥ याहोयाहोमागस्तहो ॥ ५८ ॥ जैसिवदेवाचाआश्रिनि ॥ तैसिआइकिलीमुनिवीवनि ॥
 हणुमंतुविवारिअंतःकृनि ॥ सेठिचेवोपामहंनानी ॥ ५९ ॥ मगहणुमंतुउत्ताराहीला ॥ जैसाअतितु
 आगनासिजाला ॥ कितोमुर्विमंतुउत्तरला ॥ अंतकुजाकाविहनि ॥ ६० ॥ पुढेवका ॥ विदेखोनि ॥ हणुमंता

(h)

वेशधारि बोले सुबचनि ॥ म्हणे बहुश्रमलासिबासनि ॥ बैसगा पुजा करु ॥ १२ ॥ नवहणुमंतु ह्ये
 लिङ्गिजा ॥ विपरितबोलना द्वीजराजा ॥ आशिचक्राकीनुमचीपुजा ॥ परिकार्याधिजसा ॥ १३ ॥ आ
 ताआतिसपावलेसकळ ॥ देगाउदकसुशितळ ॥ तुरोनेआपिलेनुंबळ ॥ हृदयाशोषतअसे ॥ १४ ॥
 मावकरुबोलेमधुरागिरा ॥ म्हणेआसनिबैसगाकृपिधरा ॥ उभयाचरुचतुरा ॥ बैसाप्राशन
 करिसिळा ॥ १५ ॥ लुदिससीप्रभुमंडितु ॥ मार्गेश्रमलासिबहुतु ॥ आमुयेनिभाग्यअतितु ॥ आलासि
 यस्थानासि ॥ १६ ॥ तिरिआतानुदुपावरि ॥ स्थिरगहिपटीकाचारि ॥ स्वशुभाकृपीकरि ॥ मिस्थानेसी
 तबोदके ॥ १७ ॥ याहिवरिइछावेगळे ॥ अदिदेवमाचिप्रकेपुढेविरकाकेअथवासिधकाके
 राहावेजावेविरा ॥ १८ ॥ बैसाकपटीमावकरु ॥ नालवहसानसादतु ॥ जैसेगुत्यासासितकरु ॥ स
 क्तनेसवादावी ॥ १९ ॥ कितेमाहाविषनागका ॥ उमुकुरुळीलागेचावितातोडि ॥ उदरानबेलिया
 तमुरकुं ॥ २० ॥ पाडिहणमात्रे ॥ ऐसेवेशधारियाचेबोल ॥ हणुमंतासिनुचलेबहसाल ॥ परि
 बैसनसुहोहेउगवेल ॥ आदिसह्रणउनिपा ॥ २१ ॥ उगवताचिपुर्विआदित्य ॥ नैसाचिल
 क्षमनासिमृत् ॥ म्हणउनिवेग्रामभृत् ॥ रुषिआदरेनबैसे ॥ २२ ॥ जैसेनारागपोचेविकास
 विवेकियासिनलागे ॥ कामपिसे ॥ नानास्वरुपसाधकासिद्रीसरिसे ॥ गुतनेनपडे ॥ २३ ॥ अना

6A

मिकागृहिचासोहवा ॥ नाजकरुणीहुनिआगवा ॥ जोउत्तमिदेखोनिडोळा ॥ कायप्रवेशोनिपाहिजे ॥
 ऐसियापरिहणुमंते ॥ साडिलकपटमुनिचेआश्रमाते ॥ उभाजसनाचिमागुने ॥ उदकमागितले ॥
 हणुमंतुल्लणेमुनिनुह्या ॥ देखिलेसर्वपावलेआह्या ॥ आताचयेणेनघउवाश्रमा ॥ येउणीयेथो
 देकाळी ॥ येउनिनुमचेरितबोदक ॥ नेणेपाहनेरपावतिअनेक ॥ प्रितिचेबोलनेतेअधिक ॥
 साचसुधारसाहुनि ॥ ६६ ॥ तेसेवदेविरसुभट्ट ॥ तेणेकाबनेमिनेमानिलाविडु ॥ मगशिष्यासित्त
 पेव्यारेघट्ट ॥ उदकावावानरासिपे ॥ हणुमंतुल्लणेमहापुत्रुषा ॥ येणेघट्टेदकेनवजायेत्रुशा ॥
 अगस्तिवउवानकुपीपाशा ॥ तेसिमजजगलाआहे ॥ मगकाबनेमिसिष्यासिसागता ॥
 जालाह्मणेन्यारेहणुमंता ॥ सरोवरसुखवासायुवा ॥ उदकनमागेकोहासि ॥ ६७ ॥ मगविद्यार्थिह
 णुमंतासि ॥ सरोवरसुखाविलाजेथेविवा ॥ जणेउदकयेताचहुतासि ॥ अक्षिलेअसे ॥ ६८ ॥ पुढे
 हणुमंतुजाउनिनेकाळी ॥ बैसलासरोवराचेपाळी ॥ प्राशनकरावयाअंजुकी ॥ उदकयेताजळा ॥
 तेसरोवरजळपुर्णभरले ॥ अक्षोभसमुदासितुलले ॥ गुसाजळग्रहोसिजानवले ॥ मगउस
 ळतिवरी ॥ ६९ ॥ स्वबळबळलेनेनघोशे ॥ उदककितेकूगेलेआकाशे ॥ मुखपसरोनियेकूसरिस
 हणुमंतुधरिळाचरणी ॥ ७० ॥ पाइबैसलिवज्रमिठीकैसि ॥ अजगरेताकासिघातलीआटी ॥

5

ऐसे देखे निवृत्त पिजेठी कैसे करिना जाला ॥ ५ ॥ नाम करे कंठी धरिली ॥ बोढन बाहिर काटिली ॥
 जैसे कुंजरे कमळणी तोडिली ॥ ऐसे निप्रयासे पै ॥ ६ ॥ तिवै पर्वनासा रिरेशरिर ॥ बजाऐसे जा
 गकठोर ॥ हणुमंते दिधलि पापरा ॥ निगुति वर्मागी ॥ ७ ॥ पद्मफळाऐ सिवर्णजाली ॥ मेरमांसे अशुध
 पृथ्वी धाली ॥ तवनि आदेहापासो निनिपाली ॥ दिग्देवांगणा ॥ ८ ॥ उषिरा हो निबध्यां अंकी ॥
 हणुमंतुस्त विलाने काळी ॥ मग ह्मणे गमहा मती महाबकी ॥ सागेन ते सत्यमानी ॥ ९ ॥ हानकेना
 साधुतुगाश्वरु ॥ कपटी रासेसमान करु ॥ लजविप्रकरावेहा निधोरु ॥ करु निराहिला असे ॥ १० ॥ हाजा
 अमुदिसे मनो हउ ॥ बाटी काउ पवनु नउग ॥ तित्त गवेमया वो उंबरु ॥ दिसे तितुवे मिथ्या ॥ ११ ॥ या
 सि विश्वासोन को जाता ॥ या वावधु करि बळ वेता ॥ मग कार्य सिद्धी सिर्मंता ॥ सि प्रयेधुन जावे ॥ १२ ॥
 तुझे नि प्रसादे ये काळी ॥ मी जालिये आ पावनवा ॥ जाता आसारे महाबकी ॥ जाइ न मिनी जले
 कासि ॥ १३ ॥ तिवि परिसे निवचने ॥ आश्चर्य मानले वायो नंदने ॥ ह्मणे तुकोणको पो वेसने ॥ नि
 तिकाळ येथे होतिस ॥ १४ ॥ ऐसे हणुमंता ये आक्षेपि ॥ बोले अपसरा पुनरपी ॥ ह्मणे परिसउपका
 रिया कपी ॥ पुर्व विवंचना ऐसि ॥ १५ ॥ मासे निस्वरुपयो वने ॥ देवापि सेवले मरने ॥ मज देखोनि
 यावदने ॥ लपविति अष्टनायका ॥ १६ ॥ मासे भूचे वळ पाखडि ॥ पडति महातपी या ॥ आमु रकुडी

508

विरिञ्चिआदि करुनिसांति ॥ वासनामजवरि ॥ १७० ॥ म्यावापुलीयेन सुंवरपने ॥ त्रैलोक्यद्वेले ठेगने ॥ येके
 वितपोधनाकारने ॥ उन्मनास्वठक्लिले ॥ १७१ ॥ तोसाक्षांतश्वरतपोबकी ॥ आपुरिधलातकाळी ॥ मृणु
 मनेग्रहोहोरजकी ॥ मृसलोकिबहुकाळ ॥ १७२ ॥ मगमिजालियेनयाचकिंत ॥ वेळानमस्काररुंउवन ॥ प्रार्थना
 केलिबहुत ॥ मगउश्रापमागितला ॥ १७३ ॥ मगत्यालपाकुवे ॥ मजप्रतिबोलिलेवरवे ॥ आपावेगळीस्वनाशि
 होसिलेनेसमई ॥ १७४ ॥ हणुमंतुरामजवनारि ॥ महदत्ताजाततुसासरोवरि ॥ उदक्यरलनिर्धारि ॥ येसरोव
 रिप्रवेशलिया ॥ १७५ ॥ येथेअसतांबहुनकाळ ॥ प्राप्तिभसितेज्याचेबहुतबळ ॥ पापनुपमासेशारिरेकेवळ
 होतेहाकाळवरि ॥ १७६ ॥ ऐसियाअवधिंपुर्णजाले ॥ विकारासहअवरुशभरली ॥ आजिधन्यदिवसदेरि
 लि ॥ पाउलिनुसिडोवा ॥ १७७ ॥ ऐसासांगेअपसरादेता ॥ दरवोनिआर्षिकरिहणुमंतु ॥ पुढेसव्यघातला
 वायोसुनु ॥ उर्ध्वमार्गेनिघाली ॥ धाजेसिविद्युतताकरोनिगेली ॥ नैसितेअप्रयत्नजाली ॥ ऐसेदेखी
 निबुद्धीयोजिली ॥ काळनेमिनेकैसी ॥ १७८ ॥ महाघोरकराळउंवा ॥ शारिरधरिलेयोजनेपाव ॥ अखहा
 रावेलातेनेसैकोव ॥ सिंहशार्थुळजाले ॥ १७९ ॥ ऐसेहणुमंतेदेखिले ॥ हणुणेअपसरायथार्थकथिले ॥ आ
 नायासिवधुंरुणउनिधरिले ॥ शारिरशनयोजने ॥ १८० ॥ मगहणुमंतेचरणानकी ॥ पाक्षेसुदैखिला ॥ ता
 बकी ॥ पृथिवीवरिपउतानेकाळी ॥ शारिरशनचुर्णजाले ॥ १८१ ॥ ताडिलापाडिला ॥ साध्वनी ॥ तोगंधवी
 आरकिलाकैर्नि ॥ मगतेआलेक्रोधेकरुणि ॥ जेथेमावकरुहोता ॥ १८२ ॥ क्रोधेधावोनितेथेआले ॥ हणुमंता

6

सिद्धेखो निव र्वाचले। कास्त्रा अस्त्री वतुरा ते जाले। मेप र्प्टी जैसी। १११। मग विचारिक पि वीरु।
 आनातया सिन ल वा वा उ सि तु। मग क्रि ता जाला सं का तु। क्र चरण ता उिले। ११२। जैसे पु ठिले पापा।
 कुं जरे हा नि न ले मार्जे रा। ते से ह पु मं ते नि शा च रा। चरण ता की चु पी के ले। ११३। मग ह पु मं ते जे का की।
 पु छ प सरिले मग न पो क की। मधे गंध व थालु नि मो की। बाध ली सम स्ता वी। ११४। भार फिर वी ला ग रा।
 नी। मग त्रा हा ठिला मे दि नी। नि ग रा गे ल नु पो हा उ नी। च नु र्द रा स ह श्र सं र न्या। ११५। ये क पु छ प सु ति
 चु क ले। से दि ग जा आ उ प को नि गे ले। कि ते क र च रा प्र ह रे प उ ले। च हु न गंध र्व पृ थ्वी व रि। ११६। जे
 से शार् व रि चा मा ध्या नी। न भ र ता प नी का दो ने। य हा रा व ने वि व धु नी। ह पु मं तु ज यो पा व ल्या। ११७। म
 हा वा यो ने मे घा सि वि ध्वं सिले। कि मु प प र। ग लि य द्वा रिले। नाना वि वै के त उ तो उ के ले। सं सार स
 पो ले। ११८। जैसे करुणी वा यो न नु जु। च रे नि पा ला ज्ञो पा च का उ जु। शक्ति ने जे दि ल्यारामानु जु। त्या
 वि विं ता ह र वा हा त से। ११९। इ ति श्री रा मा ये न कृ षि नि र्म ल। यु ध्य कां उ क्थ मृत। ते श्रो ने परि सो ती
 पंडित। स्व दा स मु द्ग ल ल पो। १२०। प्रा। १०। श्री रा म वै श्वा नर म स्ता। १०॥ ११॥ १२॥ १३॥ १४॥ १५॥ १६॥ १७॥ १८॥ १९॥ २०॥

६०१९
 १२०
 ६९३९

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com